

**FACULTATEA DE ECONOMIE ȘI ADMINISTRAREA
AFACERILOR**

ȘCOLA DOCTORALĂ ÎN ȘTIINȚE ECONOMICE

Domeniile: ECONOMIE

ECONOMIE ȘI AFACERI INTERNAȚIONALE

VOLUMUL III

CERCETĂRI DOCTORALE ÎN ECONOMIE

**EDITURA UNIVERSITARIA
Craiova, 2012**

CERCETĂRI DOCTORALE ÎN ECONOMIE

A.I. Cuza, Nr. 13, Craiova, 200585, România

Volumul **Cercetări doctorale în economie** este editat de Școala Doctorală în Științe Economice, domeniul **Economie**, din cadrul Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor, Universitatea din Craiova.

COLEGIUL DE REDACȚIE

Prof.univ.dr. Gheorghe PÎRVU - Coordonator

Universitatea din Craiova

Prof.univ.dr. Ion ROȘU HAMZESCU

Universitatea din Craiova

Conf.univ.dr. Ramona Costina PÎRVU

Universitatea din Craiova

Lect.univ.dr. Anca Vasilica TĂNASIE

Universitatea din Craiova

Asist.univ.dr. Răducu Ștefan BRATU - Secretar

Universitatea din Craiova

Copyright© 2012 Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Cercetări doctorale în economie / coord.: Gheorghe Pîrvu. –

Craiova : Universitaria, 2012-

vol.

ISBN 978-606-14-0424-7

Vol. 3. - 2012. - Bibliogr. - ISBN 978-606-14-0529-9

I. Pîrvu, Gheorghe (coord.)

378.046.4:33

Apărut: 2012

Tipografia Universității din Craiova

Str. Brestei, nr. 156A, Craiova, Dolj, România

Tel.: +40 251 598054

Tipărit în România

CUVÂNT ÎNAINTE

În etapa actuală, când procesul globalizării economiei mondiale aduce mutații esențiale în toate sferile de activitate, dar mai cu seamă în sfera economicului și a comerțului internațional, apar noi probleme de soluționat, a căror complexitate solicită cercetarea economică în vederea găsirii de noi căi și mijloace pentru satisfacerea actorilor implicați.

Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, iar în cadrul acesteia Școala Doctorală de Științe Socio-Umane, în contextul reorganizărilor academice desfășurate la Universitatea din Craiova își aduce un aport important în promovarea ideilor economice prin cercetarea doctorală, ceea ce demonstrează implicarea directă a acesteia, care răspunde la problemele economice curente din țară și din străinătate.

Volumul de față elaborat de doctoranzii din domeniile Economie și Economie și Afaceri Internaționale abordează o paletă largă de probleme, între care menționăm: sistemul de piețe, echilibrul economic, concurența și competitivitatea, dezvoltarea durabilă, dezvoltarea umană, criza economică, libera circulație a forței de muncă, economia subterană, politicile UE, comerțul internațional precum și problemele restructurării instituțiilor naționale și comunitare.

Acestea sunt doar câteva din domeniile de cercetare doctorală, la care se adaugă eforturile doctoranzilor de a publica cărți și articole în limbi de circulație internațională, în reviste și la edituri recunoscute pe plan internațional, prin care se asigură valorificarea și promovarea rezultatelor cercetării desfășurate de doctoranzi.

Volumul de față constituie o reușită, întrucât acesta ține de aspectele teoretice și practice ale cercetărilor economice prin doctorat, mai mult, implică doctoranzii în activități de cercetare, ceea ce le permite să-și pună în valoare creativitatea, să evidențieze impactul noului în cercetare și obținerea de performanțe.

Prof.univ.dr. Gheorghe Pîrvu

SPAȚIUL SCHENGEN – SPAȚIU AL LIBERTĂȚII DE MIȘCARE

Prof.univ.dr. GHEORGHE PÎRVU

Libera circulație a persoanelor, condiție a funcționării Pieței Interne Unice. Primele prevederi referitoare la libera circulație a persoanelor aveau în vedere numai "libera circulație a persoanelor asimilate agenților economici, fie angajatori, fie prestatori de servicii" și a dat posibilitatea migrării forței de muncă în interiorul Uniunii Europene și resorbirea în anumite perioade a excesului de mână de lucru în anumite țări cunitare. Treptat, libera circulație a persoanelor a câștigat un interes mai larg, referindu-se la toți cetățenii UE, indiferent de orice activitate economică și naționalitate.

Libera circulație a forței de muncă implică următoarele coordonate: acceptarea ofertelor reale de angajare și deplasare în mod liber pe teritoriul statelor membre în acest scop; șederea într-un stat membru în scopul angajării; rămânerea pe teritoriul unui stat membru a persoanelor după ce a fost angajată în acest stat.

"Libera circulație este garantată în cadrul Uniunii" se precizează în Tratatul de la Lisabona, decembrie 2007. Libera circulație implică înlăturarea oricăror discriminări bazate pe naționalitate între lucrătorii statelor membre în ceea ce privește remunerarea, angajarea și alte condiții de muncă și angajare.

Libera circulație a persoanelor trebuie însoțită de măsuri de securitate socială, stabilite prin diferite regulamente care au ca obiectiv coordonarea regimurilor de securitate socială, astfel încât să se poată aplica tratamentul național lucrătorilor străini, aparținând altor state membre, ceea ce face ca lucrătorii respectivi să poată obține beneficii sociale, indiferent de teritoriul unde își au domiciliul.

Zona de libertate, securitate și justiție creată ca urmare a acordului Schengen. Perfecționarea mecanismelor de gestionare a liberei circulații a persoanelor în cadrul Pieței Interne a făcut posibilă crearea unei zone, spațiul Schengen, în care pe baza acordului Schengen sunt eliminate controalele la frontierele interne ale statelor membre și a creat o singură frontieră externă. De asemenea, au fost stabilite reguli comune în materie de vize, azil, migrație, precum și măsuri referitoare la cooperarea polițienească, juridică și vamală¹.

Crearea Spațiului Schengen este apreciat ca fiind primul caz de integrare diferențiată din cadrul UE, în sfera liberei circulații a persoanelor. În esență, Acordul Schengen a urmărit să precizeze cui i

---

¹ Pîrvu Gheorghe și colectiv, *Economie Europeană*, Editura Universitaria, Craiova, 2011, p.41-44.

se poate aplica libera circulație: numai cetățenilor din anumite țări comunitare, tuturor cetățenilor din UE sau și celor din afara UE.

Istoricul constituirii Spațiului Schengen. În anul 1984 cancelarul german Helmut Kohl și președintele francez Francois Mitterand au hotărât eliminarea controalelor la frontiera dintre cele două țări. Marea Britanie a dorit să adere la acest spațiu de liberă mișcare, în timp ce Belgia, Olanda și Luxemburg, împreună cu Franța și Germania au semnat la 14 iunie 1985 la bordul navei Princess Marie-Astrid, pe râul Mosel, în dreptul localității luxemburgheze Schengen un acord de ridicare a controalelor la granițele dintre ele. "Cele cinci state au semnat o Convenție de Implementare a Acordului Schengen, care a intrat în vigoare abia în anul 1995. Statele semnatare ale Acordului Schengen au stabilit și reguli comune care să compenseze eliminarea controalelor la granițe, de la vize, migrație, azil până la măsuri legate de cooperarea polițienească, judiciară și vamală"².

Asigurarea liberei circulații în Spațiul Schengen a impus o serie de măsuri restrictive ce implică o cooperare sporită între autoritățile polițienești, vamale, judiciare, precum și măsuri de combatere a terorismului și crimei organizate.

Din anul 1985 și până în prezent au fost înregistrate nouă valuri de extindere a zonei Schengen: Italia, - 1990; Spania și Portugalia – 1991; Grecia – 1992; Austria -1995; Danemarca, Suedia și Finlanda – 1996; Islanda și Norvegia – 2001; Cehia, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia, Ungaria – 2007 și Elveția și Liechtenstein – 2008.

Din Spațiul Schengen fac parte Elveția, Liechtenstein, Norvegia și Islanda care nu sunt membre ale Uniunii Europene. În același timp, dintre țările membre ale UE sunt în afara Spațiului Schengen Marea Britanie, Irlanda, România, Bulgaria și Cipru. Irlanda și Marea Britanie au decis să nu aplice în totalitate acquis-ul Schengen. Ele au menținut controlul la frontiere, dar colaborează cu statele membre Schenge în domeniul cooperării polițienești. Pentru Cipru, anularea controlului la frontiere este o chestiune complicată ce depinde de rezolvarea chestiunii Ciprului de Nord.

Facilitățile oferite de Spațiul Schengen. În condițiile în care țările comunitare sunt afectate de criza economică iar moneda comunitară este supusă unor contestări din partea unei părți importante a cetățenilor comunitari, Spațiul Schengen rămâne o importantă realizare a multor țări europene.

---

² Magda Crișan, Spațiul Schengen s-a născut la o bere, ziarul Adevărul, din 29 noiembrie 2010 (www.adevarul.ro), p.28-32.

În interiorul zonei Schengen cetățenii din țări diferite se simt mult mai apropiați unii de ceilalți. S-a creat un nou sentiment de apartenență a populației la o nouă comunitate. Cetățenii economisesc timpul la trecerea frontierelor, nemaifiind obligați să aștepte pentru verificarea minuțioasă a documentelor. "Tranzitarea se va putea face, prin orice loc, la orice oră, iar cetățenii statelor membre care călătoresc în Spațiul Schengen trebuie să aibă asupra lor un document de identitate valabil"³.

S-a redus infracționalitatea la frontiere ca urmare a cooperării polițienești a autorităților judiciare, iar Sistemul de Informații Schengen permite schimbul rapid de informații privind infractorii, suspectii, documente falsificate sau mașini furate.

România și Spațiul Schengen. România a acceptat în totalitate acquis-ul Schengen odată cu aderarea la Uniunea Europeană, depunând Declarații de pregătire pentru evaluarea Schengen. România a îndeplinit toate obligațiile asumate. Din punct de vedere tehnic, țara noastră îndeplinește toate criteriile și s-au atins obiectivele stabilite cu statele membre. Ca și statele membre Schengen, încă din anul 2011 frontiera României este asigurată și securizată la nivelul standardelor impuse.

România a cheltuit 1,15 miliarde de euro pentru măsurile de aderare la Spațiul Schengen, 130 de milioane provin din fondurile PHARE, 480 milioane euro au fost asigurate prin Facilitatea Schengen, iar altele 450 de milioane de la bugetul de stat.

Ca urmare a acestor investiții în infrastructură și în aparatură tehnică, astăzi există zeci de mașini de teren dotate cu aparatură de supraveghere cu termiviziune, autoturisme de patrulare, dispozitive de detectare a bătăii inimii, toate aflate în dotarea poliției române de frontieră, cu ajutorul cărora orice mișcare suspectă poate fi detectată și anihilată înainte ca aceasta să se transforme în infracțiune. Aparatura din dotarea poliției poate detecta de la șase kilometri orice mișcare suspectă, iar de la doi kilometri poate recunoaște ținta.

Poliția română de frontieră asigură țările din Spațiul Schengen că în prezent controalele la granițele cu Moldova, Ucraina, Serbia și Marea Neagră sunt drastice și eficiente, iar din momentul acceptării în Spațiul Schengen România va deveni a doua frontieră externă, ca mărime, din Spațiul Schengen.

România participă deja la cooperarea transfrontalieră prin înființarea serviciilor comune ale poliției, vămii și Poliției de Frontieră pentru toate statele membre. Infractorii vor fi supravegheați și monitorizați transfrontalier, iar această măsură alături de Sistemul

---

³ Magda Crișan, lucrarea citată, p.29.

Informatic Schengen (SIS), schimbul direct de informații între polițiile statelor membre și asistența operativă reciprocă, sunt de fapt mijloace de luptă împotriva terorismului, crimei organizate, traficului de migranți și de carne vie.

Amânarea aderării României la Spațiul Schengen, în anii 2011 și 2012, a fost legată nu din motivul neîndeplinirii prevederilor acquis-ului Schenge, ci de impunerea de noi restricții, cum ar fi: Mecanismul de Cooperare și Verificare în domeniul Justiției, prin care se solicită eliminarea deficiențelor funcționării sistemului judiciar din țara noastră.

BIBLIOGRAFIE

1. Pîrvu Gheorghe - Economie europeană, Editura Universitaria, Craiova, 2011.
2. Pîrvu Gheorghe - Politicile Uniunii Europene, Editura Universitaria, Craiova, 2010.
3. Pîrvu Gheorghe - Guvernarea Uniunii Europene, Editura Universitaria, Craiova, 2010.
4. Magda Ctișan - Spațiul Schengen s-a născut la o bere, ziarul Adevărul, 29 noiembrie, 2010 (www.adevarul.ro).
5. x x x - <http://www.schengen.mai.gov.ro>

INDICATORI PRIVIND PIAȚA MUNCII ANALIZAȚI DE COMPANIILE MULTINAȚIONALE ÎN VEDEREA EXTINDERII PE PIEȚE EMERGENTE

Drd. COJOCARU Cristian Radu

Abstract: Statisticile pentru o țară emergentă sunt adesea atrăgătoare. Cu toate acestea este important, pe lângă indicatorii clasici privind tendința de creștere în domeniul de referință, produsul intern brut, PIB pe cap de locuitor, gradul de infrastructură, accesul la resursele materiale, costul energiei, accesul la utilități, existența ajutoarelor de stat în domeniul de referință, stabilitatea politică, cadrul legislativ și instituțional, politica fiscală etc. să cunoști și structura forței de muncă precum și contextul social al pieței în care dorești să te extinzi.

Cei mai importanți indicatori privind forța de muncă pe care o companie străină îi are în vedere în decizia de a intra pe o piață emergentă sunt:

1. Salariu mediu pe economie corelate cu productivitatea muncii în domeniul de referință;
2. Rata de activitate și rata de ocupare;
3. Factorul educație în modelarea forței de muncă, indicator în atragerea de investiții străine;
4. Cadrul legislativ de reglementare a raporturilor de muncă.

SALARIUL ȘI PRODUCTIVITATEA MUNCII

Nivelul salarial pe o piață emergentă în domeniul de referință este întotdeauna analizat în corelație cu productivitatea muncii pe acel domeniu.

Productivitatea muncii pe o persoană ocupată este calculată ca raport între valoarea adăugată brută și numărul de persoane ocupate. Productivitatea orară a muncii este calculată ca raport între valoarea adăugată brută și numărul de ore lucrate.

Tabel 1 – Salariile medii brute, realizate pe principalele activități economice naționale⁴

Activitatea (secțiuni CAEN Rev.2)	2009		2010	
	Brut	Net	Brut	Net
<i>lei / salariat</i>				
Total economie	1845	1361	1902	1391
Agricultură, silvicultură și pescuit	1350	1007	1389	1024
Industrie	1745	1300	1890	1388
Industrie extractivă	3231	2360	3388	2435
Industrie prelucrătoare	1528	1146	1675	1237
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	3539	2573	3708	2671
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1659	1241	1701	1256
Construcții	1441	1069	1529	1125
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	1418	1047	1597	1166
Transport și depozitare	2068	1518	2144	1557
Hoteluri și restaurante	1066	799	1059	786
Informații și comunicații	3360	2468	3650	2687
Intermedieri financiare și asigurări	4304	3109	4445	3200
Tranzacții imobiliare	1623	1193	1612	1182
Activități profesionale, științifice și tehnice	2569	1870	2652	1915
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	1166	873	1272	940
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public ¹⁾	2947	2159	2707	1968
Invățământ	2206	1596	1908	1380
Sănătate și asistență socială	1810	1342	1659	1226
Activități de spectacole, culturale și recreative	1701	1249	1509	1103
Alte activități de servicii	1104	818	1117	824

⁴ Anuarul Statistic din România 2011, pag.148

Tabel 2 – Productivitatea muncii, pe persoană ocupată în România, pe principalele activități economice naționale⁵

Activitatea (diviziuni CAEN Rev.2)	2008	2009
<i>lei / persoană</i>		
Total	48958.0	49120.9
Agricultură, silvicultură și pescuit	12329.8	11684.3
Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	53311.6	60078.4
Construcții	76566.1	72900.9
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	56703.4	54018.5
Informații și comunicații	162331.2	159873.9
Intermedieri financiare și asigurări	116401.0	122951.9
Tranzacții imobiliare	530510.9	697206.8
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	71832.2	63672.2
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	51509.5	49944.6
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	46855.3	47206.7

Tabel 3 - Analiză comparativă a salariului mediu brut și productivitatea muncii între principalele piețe emergente în lume, UE și România, în 2009

	China	India	Brazilia	Rusia	Media UE	România
Salariu mediu brut (USD) ⁶	457	118	678	744	2568	518

OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

Populația activă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele de peste 15 ani (pentru România) care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii; include populația ocupată și șomerii. Populația ocupată cuprinde, toate persoanele de peste 15 ani, care au desfășurat o activitate economică

⁵ Anuarul Statistic din România 2011, pag.337

⁶ Statistici Organizația Internațională a Muncii – www.ilo.org